

CHĂM SÓC - QUẢN LÝ ĐÀN ONG NỘI

- Để tăng sản lượng mật: trước mùa hoa nở rõ 40-50 ngày phải kích thích chúa đẻ mạnh bằng cách cho ăn hay chuyển đến nơi có nhiều phấn, mật.

- Bồi dưỡng ong chúa đẻ: cho ăn 3-5 ngày. Mỗi ngày 200-300g đường + 1/4 lòng đỏ trứng gà (hoặc 40-50g men bia, men rượu) + 5 viên VTM B1/đàn. Nước đường pha theo tỷ lệ 1 phần đường + 1 phần nước.

- Bồi dưỡng ong xây tổ: cho ăn 100-200g đường/1 đàn/1 tối. Tỷ lệ pha: 2 phần đường + 1 phần nước. Cho ăn đến khi xây được 1/2 bánh tổ.

- Bồi dưỡng để nhân đàn và tạo chúa: mỗi tối cho ăn 100-200g đường + 1/4 lòng đỏ trứng gà/1 đàn. Tỷ lệ pha 1 phần đường + 1 phần nước. Cho ăn 3-5 ngày (nếu chia đàn) hoặc đến khi vít mũ chúa (nếu tạo chúa).

- Kích thích ong đi làm (cho ăn vào thời điểm đầu vụ mật chính) cho ăn 3 ngày, mỗi ngày 100g đường/1 đàn. Pha theo tỷ lệ 2 phần nước + 1 phần đường.

Quản lý đàn ong theo mùa

Tùy theo mùa vụ mà hướng vào các công việc trong năm sau:

- *Vụ xuân hè* (giữa tháng 2 đến đầu tháng 7)
 - Bồi dưỡng nâng cao thể đàn kết hợp với khai thác mật, xây cầu. Cuối vụ tạo chúa, chia đàn.
 - Phòng chống chia đàn tự nhiên.
 - Chuẩn bị cho đàn ong vượt hè.
 - Phòng chống dịch bệnh cho đàn ít cầu.

- *Vụ hè thu* (đầu tháng 7 đến đầu tháng 9)
 - Thay cầu cũ, nâng cao thể đàn.
 - Cho ăn bổ sung, tăng cường chống nóng cho ong.
 - Đặt ong phân tán để tận dụng mật, phấn.
 - Phòng chống sâu, bệnh, dịch hại của ong.
 - *Vụ thu đông* (đầu tháng 9 đến cuối tháng 12)
 - Khôi phục, nâng cao thể đàn sau khi qua hè.
 - Tạo chúa, chia đàn, thay chúa cũ.
 - Chống rét, hanh khô cho đàn nhỏ.
 - Khai thác mật, chuẩn bị cho ong qua đông.
 - *Vụ đông xuân* (cuối tháng 12 đến giữa tháng 2)
 - Giữ đàn ong mạnh, cho ăn no
 - Hạn chế khai thác mật.
 - Phòng chống ong bốc bay và sâu, bệnh.
 - Chống rét cho đàn ong.

Giấy phép xuất bản số 2/1067/CXB-QLXB cấp ngày 29/11/1997.
In 5.000 bản, tại XI Nhà XBNN. Nộp lưu chiểu tháng 11/1998.

CHĂM SÓC - QUẢN LÝ ĐÀN ONG NỘI

Chọn đàn ong nuôi

Theo tiêu chuẩn sau: trạng thái làm việc của đàn ong tốt, ong đi làm về tập nấp, mang nhiều mật, phấn (thời điểm quan sát: mùa xuân, mùa hè lúc trời mát ; mùa đông lúc trời ấm).

- Mùa xuân thấy ong đổ kín bánh cầu, ong đục bèo, ong chúa dài, to, nhiều lông tơ.
- Bánh cầu to màu trắng vàng hoặc nâu nhạt. Lỗ ong đục chỉ có ở dưới bánh cầu, tập trung thành khu vực, không ở lỗ chỗ trên bề mặt bánh cầu.
- Bánh cầu có đủ các giai đoạn sinh trưởng của ong và có ít nhất 1 bánh cầu nhộng đã vít nắp đều, phẳng. Không lỗ chỗ.
- Vòng trứng chứa đẻ rộng.
- Đàn ong không có sâu bệnh.
- Mật, phấn dự trữ nhiều.
- Đàn phải có 3 cầu trở lên, mùa mật phải từ 4 cầu trở lên

Chọn điểm đặt ong

- Gần nguồn cung cấp mật và phấn.
- Có khí hậu ôn hoà. Mùa hè để ong dưới bóng cây, tránh hướng tây. Mùa đông để nơi khuất gió, tránh hướng đông, đông bắc.
- Không nên:
 - Có hồ ao vây bốn phía điểm đặt.
 - Gần nơi sản xuất đường hay bánh kẹo.
 - Gần những nơi ồn ào, nhiều người qua lại.
 - Gần nơi bị ô nhiễm, có bóng đèn điện.

Làm thùng nuôi

* Yêu cầu của thùng

- Gỗ đóng thùng là loại gỗ khô, không nứt, không vênh và nhẹ.
- Ván dày 2-2,2cm, được bảo nhẵn.
- Đảm bảo kín, ấm về mùa đông, mát về mùa hè, thông hơi tốt.
- Kiểm tra đàn ong, làm vệ sinh tổ thuận lợi. Cho ăn không bị động ong, không rớt đường ra tổ.
- *Kích thước tổ ong*

Nên áp dụng kích thước tiêu chuẩn của thùng cái tiến do ngành chăn nuôi ong đề ra.

Phương pháp kiểm tra đàn ong

- *Quan sát bên ngoài.* Xem tình trạng đi làm của đàn ong:
 - Nếu ong ra vào tổ đông, mang nhiều mật phấn là tốt.
 - Nếu ong đi làm thưa hoặc không đi làm thì phải kiểm tra bên trong tổ.

• Kiểm tra bên trong tổ

- Kiểm tra sơ bộ: mỗi đàn chỉ kiểm tra 1-2 cầu để biết tình hình chúa đẻ, sâu bệnh, tình hình dự trữ thức ăn, đông thời làm vệ sinh tổ.
- Kiểm tra toàn bộ: Xem các cầu để đánh giá đàn ong về mọi mặt.
- *Thao tác kiểm tra*
 - Đứng về phía ván ngăn, nhẹ nhàng mở nắp thùng.
 - Tách ván ngăn ra xa cầu ong 3-5cm.
 - Nhấc cầu ngoài cùng để kiểm tra.

- Đặt cầu vừa kiểm tra sát vách ngăn.
- Lấy thước thứ nhất đặt ra ngoài vách ngăn.
- Nhấc cầu thứ 2 kiểm tra xong đặt gần cầu thứ nhất (khoảng cách gần 1cm).
- Lấy thước thứ 2 đặt vào khoảng cách giữa cầu 1 và cầu 2. Cứ làm như vậy cho đến hết.
- Sau khi kiểm tra xong dùng 2 tay tỳ vào thành thùng đẩy nhẹ các cầu vào. Khi còn 1cm thì lấy thước để ngoài vách ngăn cho vào chỗ đó và đẩy khít các cầu lại.
- Chú ý:* - Thao tác nhẹ nhàng, không uống bia, rượu, không hút thuốc khi kiểm tra.
- Nâng cầu kiểm tra trong phạm vi bề mặt thùng.
- Mùa hè kiểm tra lúc sáng sớm, trời mát. Mùa đông kiểm tra vào buổi trưa, trời ấm, khi nhiệt độ trên 18°C.
- Tránh kiểm tra lúc ong đi làm nhiều, trời sắp mưa, gió, rét, ẩm ướt.

Cho ong ăn

Phải cho ong ăn vào các trường hợp:

- Thiếu mật: cho ong ăn nước đường theo tỷ lệ 1,5 phần đường + 1 phần nước đến khi có mật vít nắp.
- Thiếu phấn: cho ăn nước đường theo tỷ lệ 1 phần đường + 1 phần nước kết hợp với phấn hoa khô, hoặc thức ăn thay thế phấn hoa như lòng đỏ trứng gà, men bia, men rượu hoà thành dạng sền sệt. Mỗi tối cho ăn 200-300ml/đàn đến khi có mật vít nắp.
- Thiếu cả phấn và mật: cho ăn nước đường có tỷ lệ 2 phần đường + 1 phần nước, kết hợp với phần hoa khô hay thức ăn thay thế phấn hoa. Cách làm như trong trường hợp thiếu phấn.